

Työryhmän kokous 9.2.2022

Aika: Ke 9.2.2022 klo 9:30-11:30

Etäyhteys:

<https://cscfi.zoom.us/j/67872931510?pwd=Q1dtR3BIK3hCa01WTjVxVWx2b3BMZz09>

Kutsutut:

- ~~Jukka Haapamäki, opetusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö (puheenjohtaja)~~
- Viivi Aumanen, erityisasiantuntija, Jyväskylän yliopisto
- Timo Hellgren, asiantuntija, VTT
- Leena Huiku, tietoasiantuntija, Aalto-yliopisto
- Janne Jämsen, erityisasiantuntija, Aalto-yliopisto
- Laura Niemi, kehittämisasiantuntija, Turun yliopisto
- Turukka Näppilä, palvelupäällikkö, Tampereen yliopisto
- Susanna Näreaho, erityisasiantuntija, Metropolia
- Hanna-Mari Puuska, johtaja, CSC
- Janne Pölönen, suunnittelupäällikkö, Tieteellisten seurain valtuuskunta
- Markku Roinila, tietoasiantuntija, Helsingin yliopisto
- ~~Tuomas Vienola, suunnittelija, Itä-Suomen yliopisto~~
- Marjut Vuorinen, kehittämisspäällikkö, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
- Joonas Nikkanen, kehityspäällikkö, CSC (sihteeri)

Asiat:

1. Kokouksen avaus, työjärjestyksen hyväksyminen ja esittäytyminen uusille työryhmän jäsenille

Puheenjohtaja Jukka Haapamäen ollessa estynyt osallistumaan puheenjohtajana toimi Joonas Nikkanen. Hyväksyttiin työjärjestys ja työryhmän jäsenet esittäytyivät.

2. Edellisen kokouksen muistio, [Liite 1](#)

Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.

3. Työryhmän tehtävät ja aikataulu vuodelle 2022 [Liite 2](#)

Nikkanen esitteli liitteen 2 mukaisesti

Kysyttiin, voitaisiinko VIRTAAan ottaa kerättäväksi julkaisutyypeiksi datasetit ja ohjelmistot. Voisiko tällä tehostaa raportointia ja tiedonkeruuta ja tiedonkulkua, jos vietäisiin datasetit VIRTAAan? Todettiin, että datasetit on tunnistettu osakokonaisuus, jota Fairdata-palveluista tuodaan tutkimustietovarantoon. Työn alla on yhtenäisen tietomallin ja määrittelyn edistäminen. VIRTA-tiedonsiirrolla voitaisiin ehkä saada legitimizeettia aineistietojen keruuseen, mutta teknisesti asia on jo järjestetty METAXin kautta, eikä ole suunnitteilla aineistoja Virran kautta kerättäväksi.

Kerrottiin, että esimerkiksi Aallossa julkaistut ja aineistot tallennetaan samaan paikkaan CRI-Siin julkaisuihin, mutta varsinaisesti tutkijalle ei ole merkitystä, miten teknisesti siirryy TTV:hen, VIRRAn vai METAXin kautta. Todettiin, että julkaisuilla ja datalla on hyvin erilainen tietomalli. Siinä mielessä perusteltua, että teknisesti menee eri kautta.

Mainittiin, että ohjelmistot kuuluvat I-julkaisutyypeihin, joita Virran kautta on tarkoitus tuoda.

4. Tilannekatsaus

a. Tutkimustietovarannon ajankohtaiset [Liite 3a](#)

Nikkanen esitteli liitteen 3a mukaisesti

b. Tutkijan profiilityökalun testaus ja palaute [Liite 3b](#)

Nikkanen esitteli liitteen 3b mukaisesti

Kysyttiin, miten voitaisiin edistää asiasanojen kirjaamista siten, että portaalista voi löytää yhteistyökumppaneita, kustantajat voivat löytää vertaisarvioijia jne. Kerrottiin, että asiasanoja tulee sekä ORCIDista (yleensä englanninkielisiä) sekä CRIS-järjestelmistä ja muista kotiorganisaation järjestelmistä. Tutkimustietovarantoon on kuitenkin toteutettu semanttinen haku, joka pystyy tunnistamaan aiheita ja asiasanoja koko tutkijan profiilista (ml. kuvaus, asiasanat, julkaisut) eli tutkijoita löytyy aihehaulla laajemmin kuin vain itse kirjattujen asiasanojen perusteella. Mainittiin, että Puressa on kenttä "free keywords", joka on esim. VTT:llä nimetty "skills & expertise". Siihen voi kirjata vapaamuotoisia asiasanoja, mutta kentän nimeämisellä tuetaan sitä, että tutkijat kirjaisivat siihen osaamisiaan.

Kommentoitiin, että "kiinnostuksen tuominen ilmi" ei välttämättä tarvitsisi omaa kenttää, sillä se tulee jo tutkijan kuvaukseen.

c. Pilotointien eteneminen [Liite 3c](#)

Nikkanen esitteli liitteen 3c mukaisesti

Kerrottiin, että VTT on testannut tiedonsiirtoa. Testauksessa on huomattu, että esimerkiksi pakollisuudet tuottavat ongelmia (esim. päivämäärät affiliaatioissa, jos ei ole loppumisaikaa, konferensseihin liittyvissä aktiviteeteissa ei välttämättä ole tapahtuman järjestäjää). Aktiviteeteista ei aina tiedä, mitä eri tyypeillä tarkoitetaan. Kommentoitiin, että samantyyppinen opas kuin julkaisuissa olisi hyvä, jolloin ei tarvitsisi tehdä omia tulkintoja. Kommentoitiin, että tietomallien elementtien kuvaukset löytyvät [tietomallista](#) ja aktiviteettien määrittelyt tutkimushallinnon sanastosta löytyvät [koodistosta](#). Kuvauksissa voi toki olla jatkotyöstämisen tarvetta ja niitä voidaan käsitellä tutkimushallinnon sanastoryhmässä.

Mainittiin myös, että rahoittajaan liittyvä tieto eroaa Virta-siirtoihin määritellystä tiedosta, jossa kerätään rahoittajan tunniste ja tyyppi. Todettiin, että määrittelyä täytyy muokata yhteneväisemmäksi.

Keskusteltiin tiedonsiirtojen aikataulusta ja miten toimitaan, jos osan organisaatioista tiedot puuttuu syksyn lanseerauksesta. Kommentoitiin, että viestinnällisesti on ongelma, jos kaikkien organisaatioiden tietoja ei ole saatavilla profiiliin. Pitäkökö sellaisten organisaatioiden tutkijoille kertoa, ettei työkalua kannata vielä ottaa käyttöön?

Kommentoitiin, että apurahatutkijoille työkalu on kiinnostava mahdollisuus, sillä näillä ei ole profiilia organisaatiossa. Ehdotettiin, että pidettäisiin palvelu esimerkiksi vuoden loppuun asti betaversiona, jotta saadaan tiedot mukaan ja kerrottaisiin käyttäjille, että kaikki organisaatiot eivät vielä siirrä tietoja.

Kommentoitiin, että alkusyksy voi olla hankala saada tutkijoita mukaan, erityisesti elo-lokakuu on kiireistä aikaa.

Kommentoitiin, että kehitysideoissa mainittu CV:n tulostaminen voisi olla yksi porkkana. Mainittiin, että CV:n saa jo Puresta, joten ei tuo välttämättä kannustetta sen käyttäjille. Jos saadaan rahoittajia mukaan siten, että tiedot saa automaattisesti rahoittajalle, voisi se toimia porkkanana myös organisaatioille (vrt. VIRTAtietojenn käyttö Akatemian rahoitusjärjestelmässä).

Todettiin, että käyttöönotto todennäköisesti vaihtelee myös tutkijoittain. Osa on tottuneita esim. sosiaalisen median palveluihin ja uuden profiilin luominen ei ole kynnyks, osaa taas uusien työkalujen käyttöönotto ei innosta.

5. Vahvan tunnistautumisen toteutus profiilityökaluun [Liite 4](#)

Nikkanen esitteli liitteen 4 mukaisesti.

Kommentoitiin, että organisaatioissa on paljon ulkomaisia tutkijoita, mutta Suomi.fi ei välttämättä ole kaikissa organisaatioissa ongelma, jos henkilö on palkkasuhteessa ja täytyy olla suomalainen pankkitili. Osassa organisaatioista työtä ei saa tehdä ulkomailta käsin, Hakan sijaan on ongelma esim. tutkimuslaitoksille.

Suomi.fi-tunnusten puuttuminen koskee eniten apurahalla työskenteleviä ulkomaisia tutkijoita, jotka työskentelevät Suomessa lyhytaikaisesti, esim. post-docejä projekteissa. Tällaisia henkilöitä voi olla satoja.

Pohdittiin, ovatko lyhytaikaisesti Suomessa työskentelevät kiinnostuneita tekemään profiiliin suomalaisen palveluun ja onko tarkoituksenmukaista kehittää erillistä tunnistusjärjestelmää henkilöille, jotka käyvät lyhytaikaisesti Suomessa, mutta sen jälkeen eivät tarvitse palvelua. Ensisijaiset tutkijan profiilipalvelun käyttötarkoitukset ovat 1) asiantuntijahaku Suomessa toimivista tutkijoista, 2) tutkijan omien tietojen siirto tämän valitsemiin palveluihin. Ehdotettiin, että henkilöille, jotka haluavat profiiliin palveluun, mutta Suomi.fi-tunnuksia ei ole, pyydetään ottamaan yhteyttä ja selvitetään erikseen sopimussuhde tutkimusorganisaatioon esimerkiksi organisaatiolta saatavalla dokumentilla.

Mainittiin myös, että pankkitunnuksien mukana kantaminen voi olla osalle käyttäjistä ongelma, ja toistuva tunnistautuminen pankkitunnuksilla tunnistautuminen voi muodostua kynnykseksi. Kysyttiin, eikö Haka toimisi tässä tapauksessa ykkösvaihtoehtona? Haka ei kuitenkaan ole [digipalvelulain](#) viranomaisilta edellyttämä vahva tunnistautuminen ja sen ongelma on lisäksi, ettei se toimi enää, kun henkilö lähtee organisaatiosta.

Keskusteltiin, että jos edellytetään vahvaa tunnistautumista, riittääkö, että se suoritetaan vain kerran. Suomi.fi ei määrittele, miten tunnistautuminen jatkossa hoidetaan, joten sen on käytännössä palvelussa itse ratkaistavissa. Kommentoitiin, ettei kuitenkaan ole ihan vähäinen ongelma, jos ilman vahvaa tunnistautumista, käytännössä ORCID-tunnusten joutuessa väärin käsiin, saadaan toisen henkilön tiedot julkisiksi. Todettiin, että varmemmalla pohjalla ollaan, jos Suomi.fi –tunnistautumista edellytetään aina.

6. Muut asiat

-

7. Seuraavat kokoukset

5.4.2022

6.6.2022